

An Application of the Philosophy of Criminology to Sentencing in Thai Courts : A Case Study of Criminals by Nature and Criminals by Mistake

Utitt Supap

**Ph.D. (Criminology, Justice Administration and Society), Chief Judge
The Nonthaburi Provincial Court (Juvenile and Family Section)**

Abstract

The objectives of this research were to study the concept of applying the philosophy of criminology to sentencing and to draw a conclusion in connection with its application to offenders, including the examination of judge's opinions on such conclusions. The scope of the study was limited to case study of criminals by nature and criminals by mistake. The research methods were mainly documentary research and in-depth interviews. The conclusion was developed by the synthesis of the results, derived from such methods. Further, the judges were asked for opinions on that conclusion about whether or not they agreed on it. In this connection, the sample population was composed of 1,249 judges who have been in the judicial positions for over 10 years.

The research findings revealed that sentencing should be appropriate for both the offence and the offender. The major elements of sentencing were (1) the facts of the case and (2) the theoretical principles. As for the way to apply the punishment theories to sentencing, the findings recommended mixed applications by putting emphasis on one of them and taking others as the supplements.

Keywords : criminals by mistake, criminals by nature, philosophy of criminology, sentencing, Thai courts

การนำปรัชญาอาชญาวิทยามาใช้ในการกำหนดโทษ ของศาลไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้กระทำผิด ที่เป็นผู้ร้ายและผู้กระทำความผิดโดยพลั้งพลาด

อุทิศ สุภาพ

Ph.D. (Criminology, Justice Administration and Society), ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ศาลจังหวัดนนทบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดในการนำปรัชญาอาชญาวิทยามาใช้ในการกำหนดโทษ และหาข้อสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและการนำปรัชญาอาชญาวิทยาประยุกต์ใช้ในการกำหนดต่อผู้กระทำผิด รวมทั้งศึกษาความคิดเห็นของผู้พิพากษาต่อข้อสรุปที่ได้ ซึ่งมีขอบเขตในการศึกษาเฉพาะกรณีผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ร้ายและผู้กระทำความผิดโดยพลั้งพลาด โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยจากเอกสาร และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นหลักและนำผลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นข้อสรุป เมื่อได้ข้อสรุปแล้วจึงนำไปสอบถามความคิดเห็นของผู้พิพากษาว่าเห็นด้วยหรือไม่ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรผู้พิพากษาที่รับราชการเป็นผู้พิพากษามาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,249 คน

ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดโทษควรจะต้องให้มีความเหมาะสมกับความผิดและตัวผู้กระทำผิด สำหรับองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดโทษประกอบด้วย (1) ข้อเท็จจริงแห่งคดี และ(2) หลักทฤษฎี สำหรับแนวทางในการนำทฤษฎีการลงโทษมาใช้ในการกำหนดโทษนั้นควรจะต้องนำทฤษฎีการลงโทษมาใช้ร่วมกัน โดยให้ยึดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเป็นหลักและนำทฤษฎีอื่นมาเสริม

คำสำคัญ : การกำหนดโทษ, ปรัชญาอาชญาวิทยา, ผู้กระทำผิดโดยพลั้งพลาด, ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ร้าย, ศาลไทย

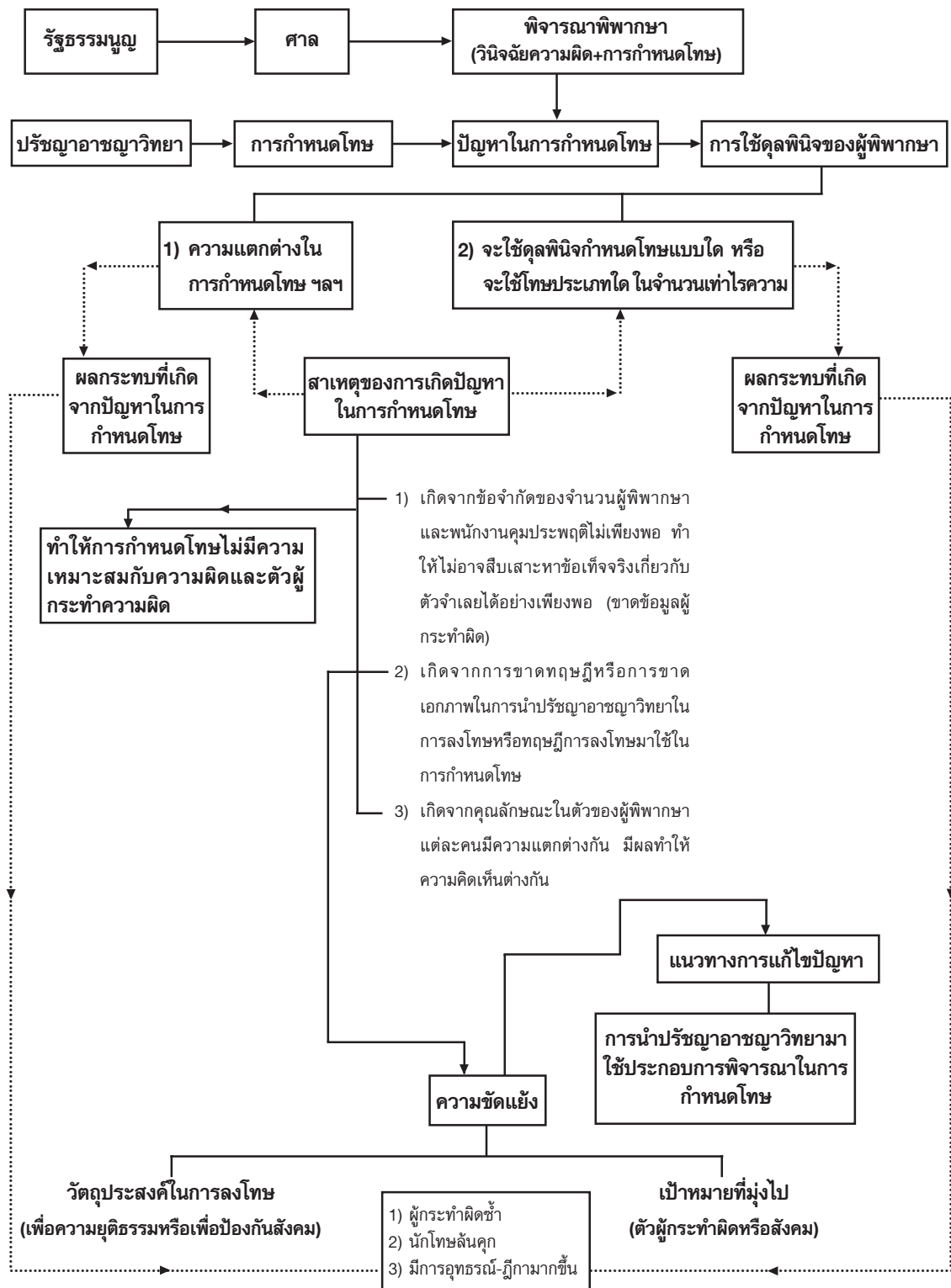
บทนำ

การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้พิพากษามีความแตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากความสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงและการใช้หลักทฤษฎีมาปรับให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษร่วมกัน อันจะทำให้มีความเหมาะสมกับความผิดที่เกิดขึ้น และตัวผู้กระทำผิดซึ่ง จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมในการป้องกันอาชญากรรม ได้สูงสุด สำหรับการนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้นั้นควรจะต้อง ให้มีเอกภาพเป็นไปใน

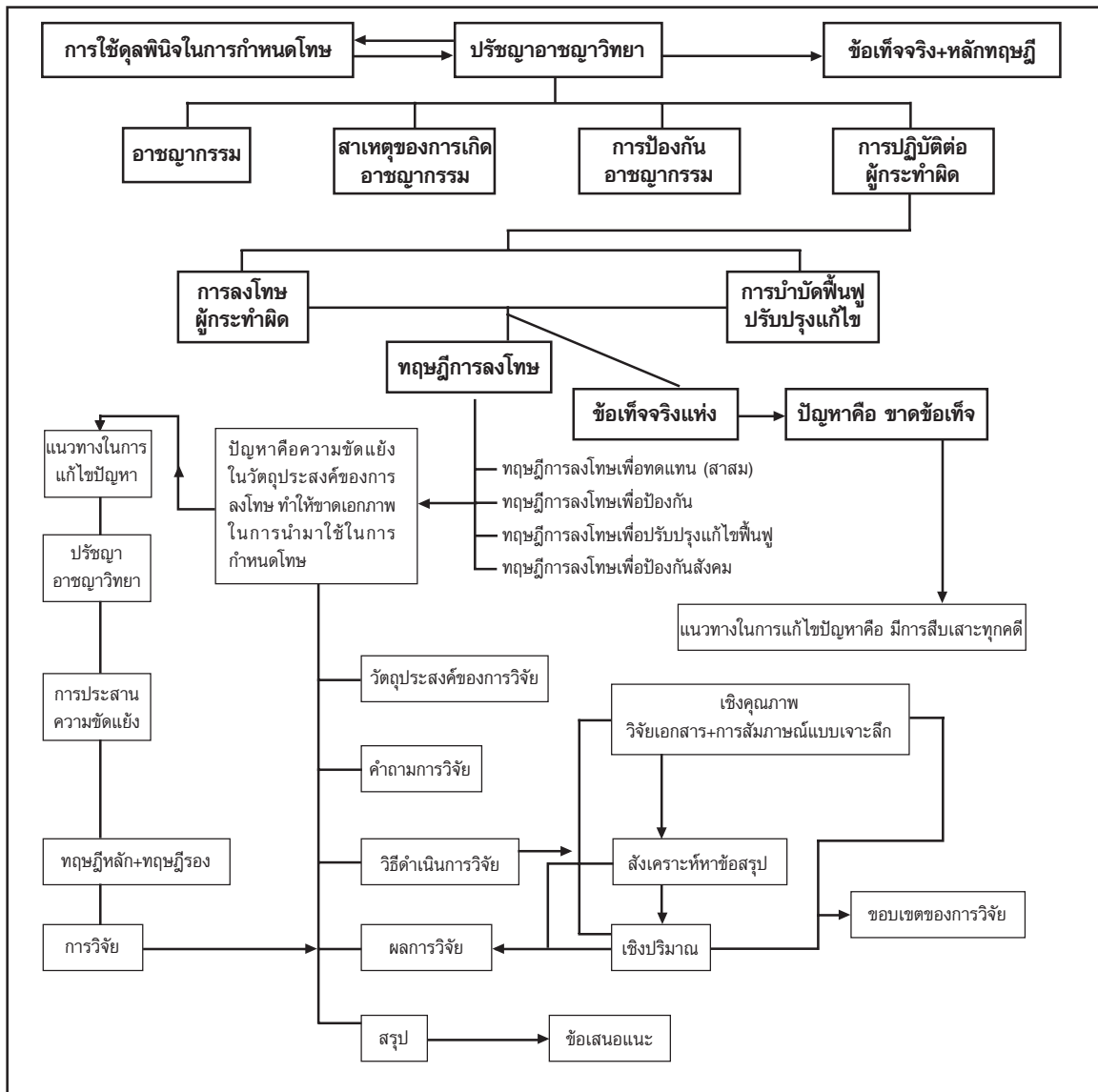
แนวทางเดียวกัน ปรากฏตามแผน ภาพ 1 และ 2 ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดในการนำปรัชญาอาชญาวิทยามาใช้ในการกำหนดโทษและหาข้อสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและในการนำปรัชญาอาชญาวิทยา มาประยุกต์ใช้ในการกำหนดโทษต่อผู้กระทำผิดรวมทั้งศึกษาความคิดเห็นของผู้พิพากษาต่อข้อสรุปที่ได้

แผนภาพ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดโทษ

แผนภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการศึกษาวิเคราะห์จากเอกสาร (documentary research) และการสัมภาษณ์

แบบเจาะลึก (in-depth interviews) จากกลุ่มผู้พิพากษาในตำแหน่งผู้บริหาร และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องการกำหนดโทษ จำนวน 35 คน โดยแบ่งเป็นผู้พิพากษาศาลชั้นต้น จำนวน 10 คน ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ จำนวน 10 คน และผู้พิพากษาศาลฎีกา จำนวน

15 คน จากนั้นนำผลการวิจัยที่ได้มาทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับการนำปรัชญาอาชญาวิทยามาประยุกต์ใช้ในการกำหนดโทษ

2. วิจัยเชิงปริมาณ โดยทำการวิจัยภาคสนามเพื่อนำข้อสรุปที่ได้จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพไปสอบถามความคิดเห็นของผู้พิพากษาทั่วประเทศว่าเห็นด้วยหรือไม่เพียงใด และรวบรวมข้อมูลแสดงผลเป็นตัวเลขสนับสนุนผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งได้ดำเนินการดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปลายปิด (close-ended question) และปลายเปิด (open ended question) สำหรับแบบปลายปิดได้แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 3 ระดับด้วยกันคือ เห็นด้วยไม่เห็นด้วย และไม่แน่ใจ ส่วนแบบปลายเปิดจะเป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาในการนำปรัชญาอาชญาวิทยามาใช้ในการกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดโดยทั่วไป

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้พิพากษาตามความประสงค์ (purposive sampling) โดยเลือกกลุ่มผู้พิพากษาที่รับราชการเป็นผู้พิพากษามาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ซึ่งปัจจุบันมีประชากรผู้พิพากษากลุ่มนี้อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าวทั้งในศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ และศาลชั้นต้นในเขตกรุงเทพมหานคร และในส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,249 คน (สำนักงานศาลยุติธรรม, 2545, 3) เนื่องจากขนาดของประชากรดังกล่าวมีจำนวนไม่มากนัก ผู้วิจัยจึงได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรดังกล่าวทั้งหมด

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งด้วยตนเอง และส่งทางไปรษณีย์แล้วแต่กรณีไป โดยมีหนังสือขอความร่วมมือพร้อมระบุชื่อของผู้พิพากษาแต่ละคนในศาลต่างๆ ตามจำนวนผู้พิพากษาในแต่ละศาล ตามรายชื่อที่มีอยู่ในบัญชีอัตราเงินเดือนและการแต่งตั้งโยกย้ายผู้พิพากษาประจำปี พ.ศ.2545 รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 1,249 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 850 ชุด คิดเป็นร้อยละ 68.05

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง ต่อจากนั้นจึงนำแบบสอบถามไป

ลงรหัสข้อมูลแล้วนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS FOR WINDOWS ประมวลผลข้อมูลดังนี้

ลักษณะของข้อมูลทางประชากรทั่วไป และระดับความคิดเห็นของผู้พิพากษา ใช้สถิติเชิงบรรยายด้วยค่าร้อยละ โดยอธิบายข้อมูลด้วยการแจกความถี่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย (mean) (วิเชียร เกตุสิงห์, 2526, 3) โดยนำผลที่ได้มาแยกอธิบายเป็นตารางเรียงตามลำดับข้อในแบบสอบถาม พร้อมทั้งสรุปและอภิปรายผลเป็นรายข้อ เพื่อนำผลที่ได้มาสนับสนุนผลที่ได้จากการวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก อันถือได้ว่าผลที่ได้จากค่าตัวเลขนั้นเป็นเครื่องบ่งชี้หรือยืนยันผลการวิจัยเชิงคุณภาพให้น่าเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการนำไปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและแก้ไขกระบวนการในการกำหนดโทษ โดยวิธีการนำปรัชญาอาชญาวิทยามาประยุกต์ใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพต่อการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในปัจจุบันและในอนาคตต่อไป

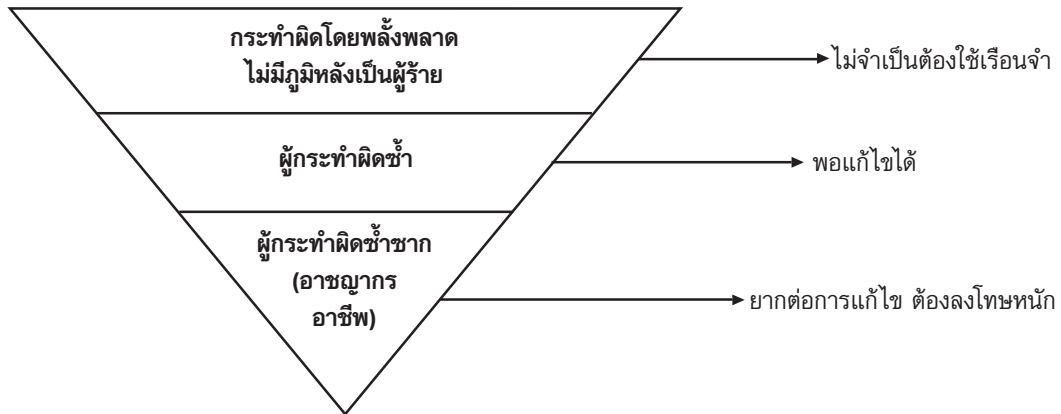
ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดโทษควรจะต้องให้มีความเหมาะสมกับความผิดและตัวผู้กระทำผิดสำหรับองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดโทษประกอบด้วย (1) ข้อเท็จจริงแห่งคดี และ (2) หลักทฤษฎี สำหรับข้อเท็จจริงแห่งคดีที่สำคัญได้แก่ พฤติการณ์แห่งคดีและประวัติภูมิหลังของผู้กระทำผิด ส่วนหลักทฤษฎีที่สำคัญได้แก่ทฤษฎีการลงโทษเพื่อทดแทน ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกัน ทฤษฎีการลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไขฟื้นฟู และทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันสังคม สำหรับแนวทางในการนำทฤษฎีการลงโทษมาใช้ในการกำหนดโทษนั้นควรจะต้องนำทฤษฎีการลงโทษมาใช้ร่วมกัน โดยให้ยึดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเป็นหลักและนำทฤษฎีอื่นมาเสริม ซึ่งความผิดที่มีความรุนแรงมากใช้ทฤษฎีการลงโทษเพื่อทดแทนเป็นหลัก สำหรับความผิดที่มีความรุนแรงน้อยใช้ทฤษฎีการลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไขฟื้นฟูเป็นหลัก ส่วนผู้กระทำผิดซ้ำใช้ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันเป็นหลัก เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับผู้กระทำผิดในแต่ละประเภท ได้แก่ ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ร้าย และผู้กระทำผิดโดยพลั้งพลาด แล้วจะได้แนวทางในการกำหนดโทษแตกต่างกันเป็นกรณีๆ ไป เช่น ผู้กระทำ

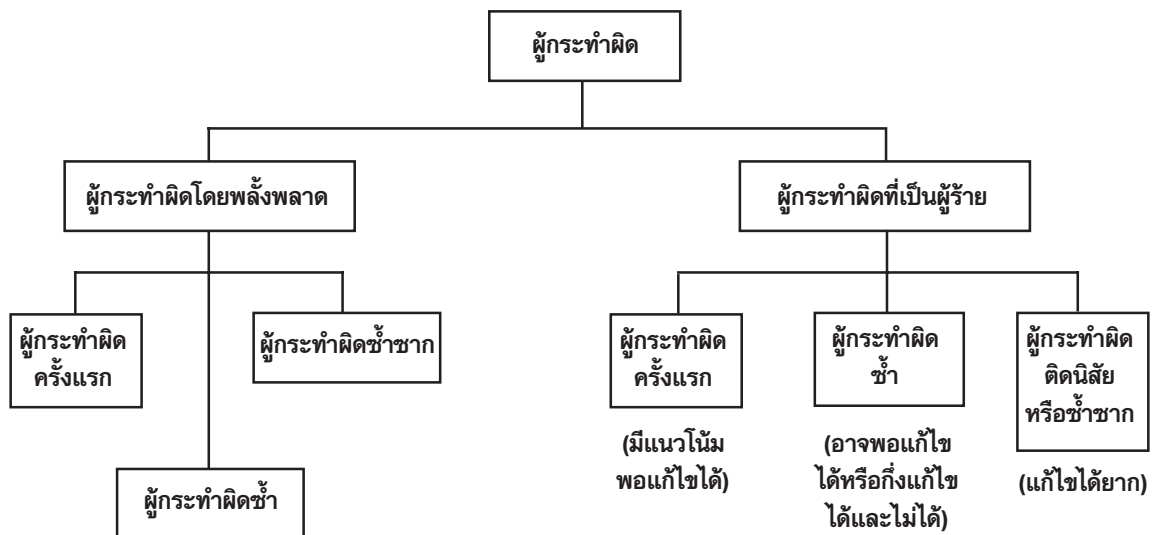
ผิดที่มีความรุนแรงมากโดยหลักแล้วควรกำหนดโทษสูง และผู้กระทำผิดที่มีความรุนแรงน้อยโดยหลักแล้วควร กำหนดโทษต่ำตามสัดส่วนของการกระทำความผิด เว้นแต่ ผู้กระทำผิดโดยบันดาลโทสะการกำหนดโทษไม่จำเป็นต้อง เป็นสัดส่วนกับการกระทำผิด สำหรับผู้กระทำผิดซ้ำหรือ

ซ้ำชากนั้น โดยหลักควรกำหนดโทษให้สูงกว่าปกติหรือ สูงสุดแล้วแต่กรณีไป เป็นต้น

ปรากฏผลการวิจัยสรุปได้ตามแผนภาพที่ 3 -10 และตาราง 1 - 3 ตามลำดับดังนี้

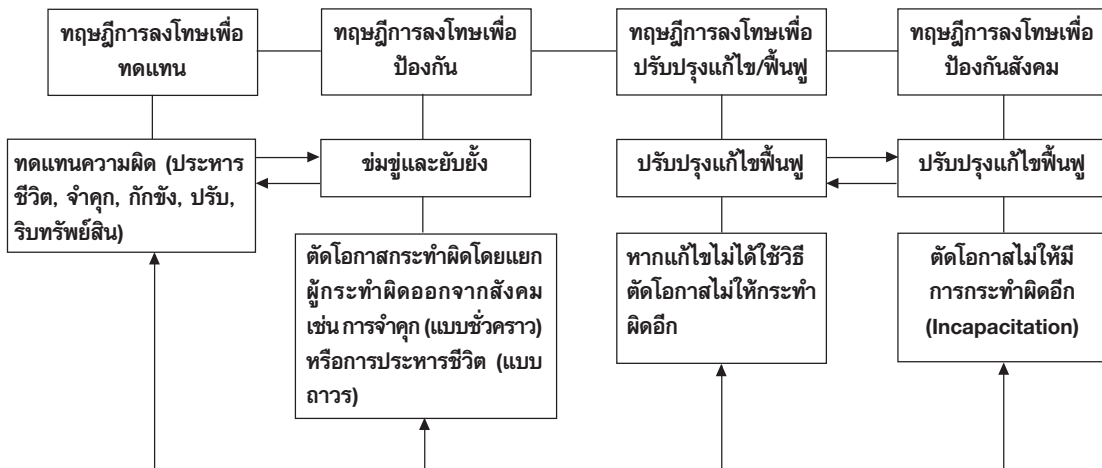

แผนภาพ 3 การกำหนดโทษตามพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด

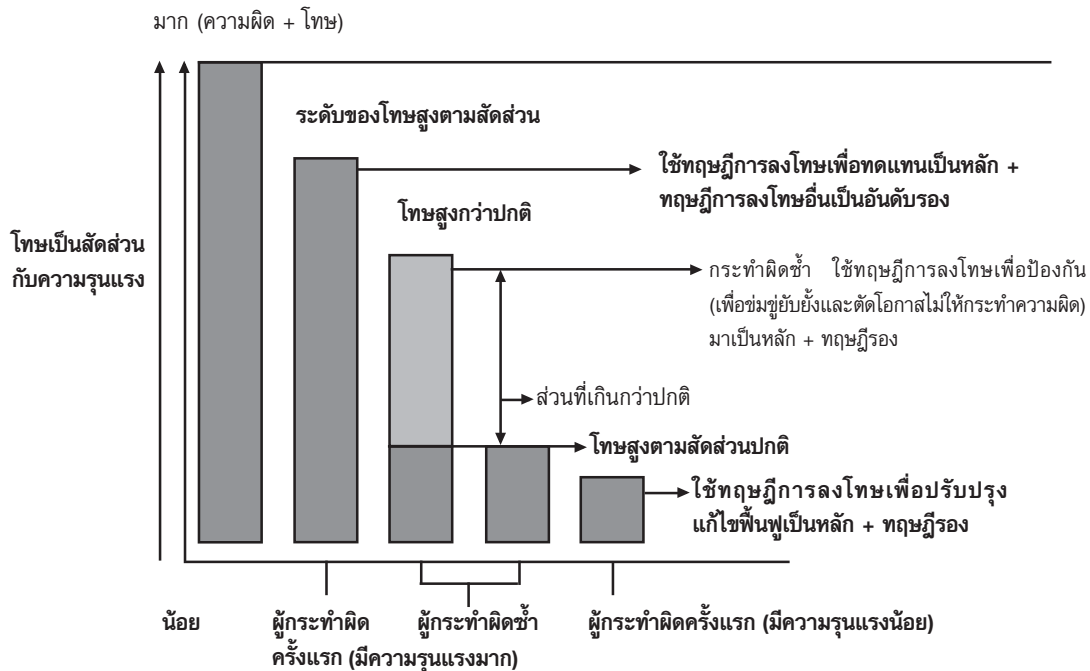

แผนภาพ 4 การกำหนดโทษตามประเภทของผู้กระทำความผิด

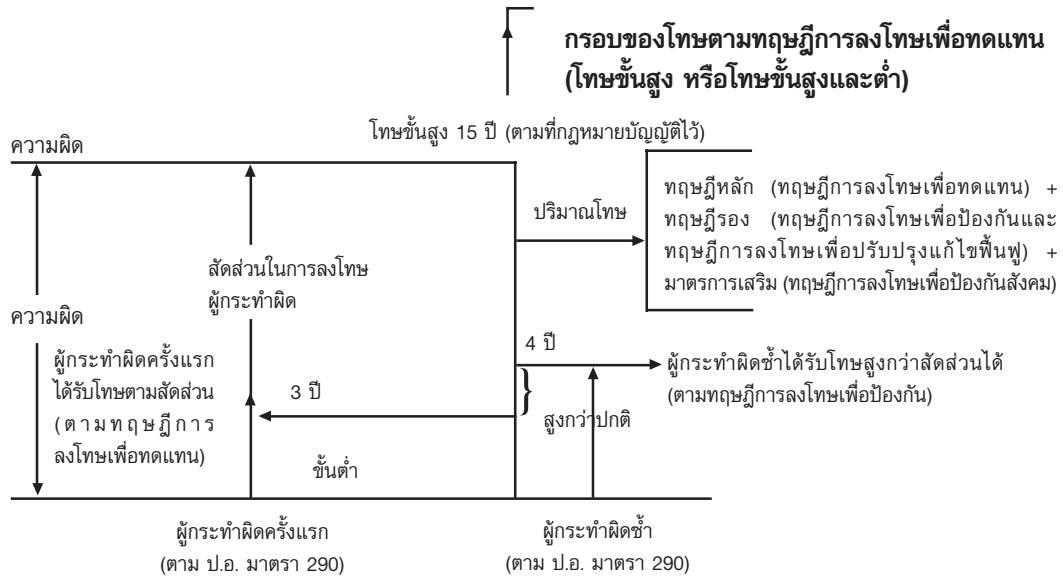
อดีต ← | → อนาคต

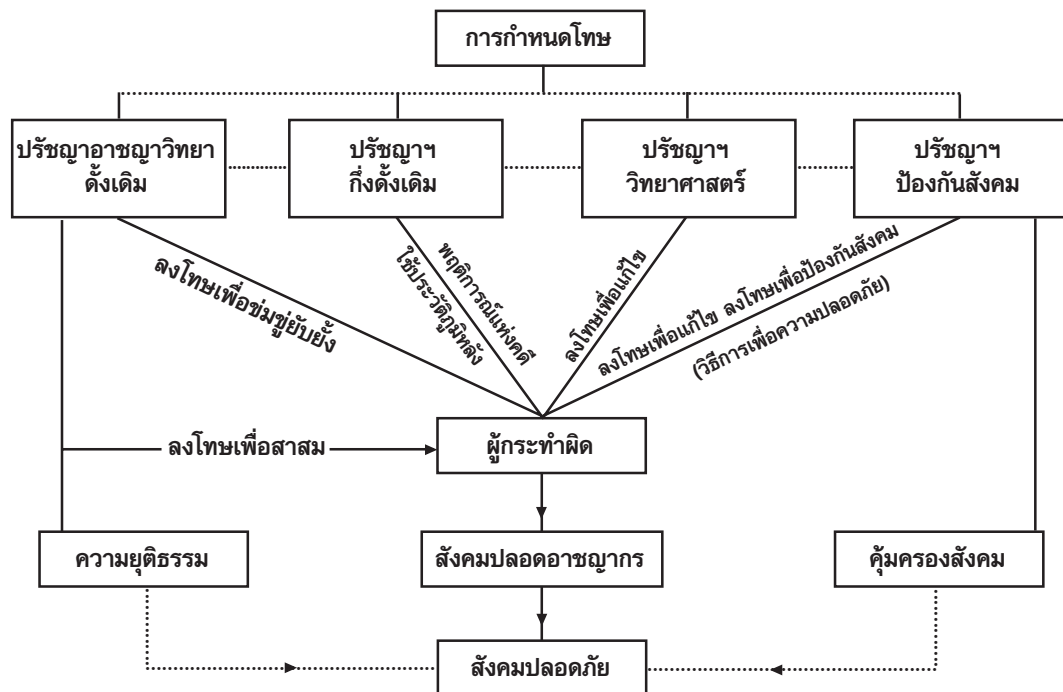
แผนภาพ 5 วิธีการป้องกันและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดตามทฤษฎีการลงโทษ

แผนภาพ 6 การนำทฤษฎีการลงโทษมาใช้ในการกำหนดโทษต่อผู้กระทำความผิด

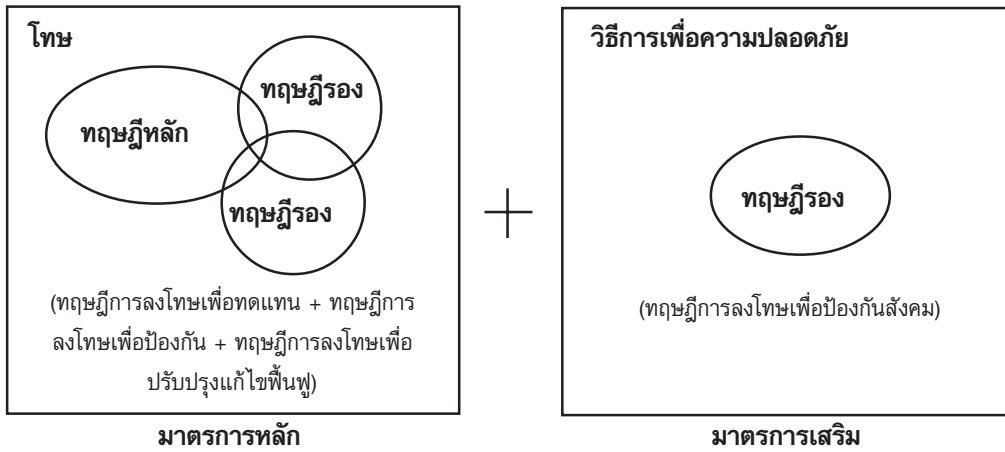

แผนภาพ 7 การแสดงกรอบของปริมาณโทษตามทฤษฎีการลงโทษ

แผนภาพ 8 การนำประจําอาชญาวิทยาในการลงโทษมาใช้ในการกำหนดโทษต่อผู้กระทำความผิด

ความชั่วหรือความผิดที่เกิดขึ้น

แผนภาพ 9 รูปแบบในการนำปรัชญาอาชญาวิทยาในการลงโทษหรือโทษการลงโทษ มาประยุกต์ใช้ในการกำหนดโทษร่วมกัน

การกำหนดโทษ							
มาตรการหลัก				มาตรการเสริม			
ประหารชีวิต	จำคุก	ปรับ	ริบทรัพย์สิน	รอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษ	+	วิธีการคุมความประพฤติ	วิธีการเพื่อความปลอดภัย

แผนภาพ 10 กรอบแนวคิดในการกำหนดโทษ

ตาราง 1 มิติในการกำหนดโทษผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ร้าย (กระทำโดยเจตนา)

ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ร้าย หมายถึง ผู้กระทำที่กระทำโดยเจตนา		ประวัติภูมิหลังของผู้กระทำผิด (ปริญญาอาชญาวิทยาเกี้งดั้งเดิม) ปริญญาอาชญาวิทยาวิทยาศาสตร์+ปริญญาอาชญาวิทยาป้องกันสังคม			} ตัวผู้ กระทำผิด
		มีแนวโน้มแก้ไขได้ (ทำผิดครั้งแรก)	มีแนวโน้มกึ่งแก้ไขได้ และไม่ได้ (ทำผิดซ้ำ)	มีแนวโน้มค่อนข้าง แก้ไขได้ยาก (ทำผิดติดนิสัยหรือทำผิด ซ้ำซาก)	
ประเภท/ ลักษณะ ความผิด หรือมาตรา และฐาน ความผิด	ความผิด (ปริญญา อาชญาวิทยา ดั้งเดิม) ความ รุนแรงของการ กระทำผิดหรือ ลักษณะการ กระทำผิดหรือ ผลที่เกิดขึ้น	มาก	โดยหลัก ควรกำหนดโทษสูง (ควรมีการลดโทษ) ใช้เงื่อนไขในการปรับปรุงแก้ไข	โดยหลัก ควรกำหนดโทษสูงกว่าปกติ (มีการเพิ่มโทษ) ใช้เงื่อนไข + มาตรการเสริม (วิธีการเพื่อความปลอดภัย)	โดยหลัก ควรกำหนดโทษสูงสุด (เพิ่มโทษ) ใช้เงื่อนไข + มาตรการเสริม (วิธีการเพื่อความปลอดภัย) ให้อยู่ในเรือนจำนานที่สุด
	น้อย	โดยหลัก ควรกำหนดโทษต่ำ ไม่ใช่เงื่อนไขนำวิธีการคุมความประพฤติมาใช้แทนเว้นแต่บางกรณีอาจต้องใช้เงื่อนไข	โดยหลัก ควรกำหนดโทษสูงกว่าปกติ (เพิ่มโทษ) ไม่ใช่เงื่อนไข (นำวิธีการคุมความประพฤติมาใช้แทน) เว้นแต่บางกรณีอาจต้องใช้เงื่อนไข + มาตรการเสริม (วิธีการเพื่อความปลอดภัย)	โดยหลัก ควรกำหนดโทษสูงสุด (เพิ่มโทษ) ใช้เงื่อนไข + มาตรการเสริม (วิธีการเพื่อความปลอดภัย) ให้อยู่ในเรือนจำหรือที่กึ่งชังนานที่สุด	
ป.อ.มาตรา 288 ฐานฆ่าผู้อื่น โดยเจตนา	ข้อเท็จจริง				

ตาราง 2 มิติในการกำหนดโทษผู้กระทำผิดโดยประมาท

ผู้กระทำผิดโดยประมาท หมายถึง ผู้กระทำผิดที่กระทำโดย ปราศจากความระมัดระวัง	ประวัติภูมิหลังของผู้กระทำผิด (ปรัชญาอาชญาวิทยาที่ดั้งเดิม) ปรัชญาอาชญาวิทยาวิทยาศาสตร์+ปรัชญาอาชญาวิทยาป้องกันสังคม			} ตัวผู้ กระทำผิด	
	มีแนวโน้มแก้ไขได้ (ทำผิดครั้งแรก)	มีแนวโน้มแก้ไขได้ และไม่ได้ (ทำผิดซ้ำ)	มีแนวโน้มค่อนข้าง แก้ไขได้ยาก (ทำผิดติดนิสัยหรือทำผิด ซ้ำซาก)		
ประเภท/ ลักษณะ ความผิด หรือมาตรา และฐาน ความผิด	ความผิด (ปรัชญา อาชญาวิทยา ดั้งเดิม) ความ รุนแรงของการ กระทำผิดหรือ ผลที่เกิดขึ้น	มาก	โดยหลัก ควรกำหนด โทษสูง (ควรมีการ ลดโทษ) ใช้เรือนจำ ในการปรับปรุงแก้ไข เว้นแต่บางกรณีอาจ ไม่ต้องใช้เรือนจำ	โดยหลัก ควรกำหนดโทษ สูงกว่าปกติ ใช้เรือนจำ + มาตรการเสริม (วิธีการ เพื่อความปลอดภัย) เว้นแต่ บางกรณีอาจไม่ต้องใช้ เรือนจำ (ใช้คุมประพฤติ แทน)	โดยหลัก ควรกำหนดโทษ สูงสุด ใช้เรือนจำ + มาตรการ เสริม (วิธีการเพื่อความ ปลอดภัย)
	น้อย	โดยหลัก ควรกำหนด โทษต่ำ ไม่ใช้เรือนจำ นำวิธีการคุมความ ประพฤติมาใช้แทน	โดยหลัก ควรกำหนดโทษ สูงกว่าปกติ (เพิ่มโทษ) ไม่ ใช้เรือนจำ(ใช้คุมประพฤติ แทน) เว้นแต่บางกรณีอาจ ต้องใช้เรือนจำ + มาตรการ เสริม (วิธีการเพื่อความ ปลอดภัย)	โดยหลัก ควรกำหนดโทษ สูงสุด ใช้เรือนจำ+ มาตรการ เสริม (วิธีการเพื่อความ ปลอดภัย)	
ป.อ.มาตรา 291 ประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่น ถึงแก่ความตาย	ข้อเท็จจริง				

ตาราง 3 มิติในการกำหนดโทษผู้กระทำผิดโดยบันดาลโทษ

ผู้กระทำผิดโดยบันดาลโทษ หมายถึง ผู้กระทำผิดที่กระทำผิดโดยเจตนาโดยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรง ด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม	ประวัติภูมิหลังของผู้กระทำผิด (ปรัชญาอาชญาวิทยาทั้งดั้งเดิม ปรัชญาอาชญาวิทยาวิทยาศาสตร์+ปรัชญาอาชญาวิทยาป้องกันสังคม		
	มีแนวโน้มแก้ไขได้ (ทำผิดครั้งแรก)	มีแนวโน้มกึ่งแก้ไขได้ และไม่ได้ (ทำผิดซ้ำ)	มีแนวโน้มค่อนข้าง แก้ไขได้ยาก (ทำผิดติดนิสัยหรือทำผิดซ้ำซาก)
ความผิด (ปรัชญาอาชญาวิทยา ลักษณะ ความผิด หรือมาตรา และฐาน ความผิด	มาก โดยหลัก ควรกำหนดโทษสูงพอสมควร ใช้เรือนจำ (ควรมีการลดโทษ) เว้นแต่บางกรณี อาจต้องลดหย่อนผ่อนโทษ ไม่ต้องใช้เรือนจำ หากปรากฏว่าถูกข่มเหงอย่างร้ายแรง หรือผู้เสียหายมีส่วนก่อเหตุมาก จนจำต้องกระทำไป	โดยหลัก ควรกำหนดโทษสูงกว่าปกติ ใช้เรือนจำ + มาตรการเสริม (วิธีการเพื่อความปลอดภัย) เว้นแต่บางกรณีอาจไม่ต้องใช้เรือนจำ (ใช้คุมประพฤติแทน)	โดยหลัก ควรกำหนดโทษสูงสุด (เพิ่มโทษ) ใช้เรือนจำ + มาตรการเสริม (วิธีการเพื่อความปลอดภัย) ให้อยู่ในเรือนจำหรือกักขังไว้นานๆ
ประเภท/ลักษณะ ความผิด หรือมาตรา และฐาน ความผิด	น้อย โดยหลัก ควรกำหนดโทษต่ำ ไม่ใช้เรือนจำ นำวิธีการควบคุมความประพฤติมาใช้แทน	โดยหลัก ควรกำหนดโทษสูงกว่าปกติ (เพิ่มโทษ) ไม่ใช้เรือนจำ(ใช้คุมประพฤติแทน) เว้นแต่บางกรณีอาจต้องใช้เรือนจำ+มาตรการเสริม (วิธีการเพื่อความปลอดภัย)	โดยหลัก ควรกำหนดโทษสูงกว่าปกติ (เพิ่มโทษ) ใช้เรือนจำ+ มาตรการเสริม (วิธีการเพื่อความปลอดภัย)
ป.อ.มาตรา 288 ฐานฆ่าผู้อื่น ประกอบมาตรา	ข้อเท็จจริง		

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบแนวคิดและได้ข้อสรุปเกี่ยวกับแนวคิดและการนำปรัชญาอาชญาวิทยาประยุกต์ใช้ในการกำหนดโทษ ซึ่งเป็นการค้นพบหรือองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปประกอบการพิจารณาใช้ดุลพินิจกำหนดโทษของผู้พิพากษาให้สมบูรณ์ เหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นผลให้ผู้พิพากษานำข้อสรุปที่ได้ไปใช้ประกอบเป็นเหตุผลในการลงโทษไว้ในคำพิพากษา ทำให้คำพิพากษาของศาลมีเหตุผลที่ใช้ในการลงโทษมากยิ่งขึ้นด้วย

2. ทำให้หน่วยงานศาลยุติธรรมนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในเชิงปฏิบัติ สำหรับในการพัฒนาหรือการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการกำหนดโทษของศาลให้มีความเป็นเอกภาพในแนวเดียวกันและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้มีการอุทธรณ์ฎีกาเกี่ยวกับการกำหนดโทษที่ไม่เหมาะสมมีจำนวนน้อยลง เช่น การอุทธรณ์ฎีกาเกี่ยวกับการกำหนดโทษสูงไปหรือน้อยไปจะลดลงได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งจะทำให้คดีในศาลสูงลดปริมาณลงได้เป็นอันมาก นอกจากนี้ยังอาจนำผลเกี่ยวกับการลดปริมาณคดีในศาลสูงไปเป็นข้อมูลเพื่อใช้เป็นหลักการและเหตุผลในการปรับปรุงแก้ไข ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับการอุทธรณ์ฎีกาในประเด็นปัญหาในเรื่องการลงโทษให้มีข้อจำกัดในการอุทธรณ์ฎีกามากยิ่งขึ้นได้ อันจะทำให้ศาลสูงมีปริมาณคดีลดลงได้ทางหนึ่ง และไม่จำเป็นต้องขยายอัตราค่าล้างผู้พิพากษาเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลในอนาคตอันจะมีความเป็นไปได้ในแนวทางที่จะทำให้ศาลสูงไม่จำเป็นต้องมีขนาดใหญ่ขึ้น หรือในทางตรงข้ามยังอาจเป็นผลให้ศาลสูงมีขนาดเล็กลงหรือมีอัตราค่าล้างผู้พิพากษาลดลงได้อีกด้วย

3. เพื่อเป็นแนวทางแก่ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจ เกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิดในคดีอาญา ได้ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลในเชิงวิชาการเพื่อประเถียงปัญหา (academic research) หรือในการศึกษาเพื่อเป็นกรณีตัวอย่างสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดโทษผู้กระทำผิดในประเภทอื่นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดในการกำหนดโทษในหลายๆ รูปแบบด้วยกัน รวมทั้งผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้แล้ว ผู้วิจัยมีแนวคิดว่าการกำหนดโทษ

จะเกิดประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้นนั้น ควรจะต้องมีการพัฒนากระบวนการกำหนดโทษในหลายๆ ด้านไปพร้อมๆ กัน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านหน่วยงาน

(1) ควรมีหน่วยงานรองรับการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลในการกำหนดโทษให้เพียงพอ เพื่อให้สอดคล้องกับที่บทบัญญัติของกฎหมายได้กำหนดบทบังคับในทางอาญาไว้ เช่น ควรมีหน่วยงานรองรับคำสั่งของศาลเกี่ยวกับการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยเพื่อให้ศาลนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้กับผู้กระทำผิดในประเภทต่างๆ ได้ ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และให้สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 และที่ 9 ที่กำหนดให้รัฐจะต้องให้ความสำคัญคุ้มครองและให้ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนจะต้องจัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกันด้วย

(2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลในการกำหนดโทษที่มีอยู่แล้วนั้น เช่น กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ เป็นต้น ควรจะต้องมีการกำหนดแผนงานรองรับนโยบายต่างๆ ให้ชัดเจนและมีความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และงบประมาณรวมทั้งในด้านอื่นๆ ด้วย เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามแผนงานและนโยบายที่กำหนดไว้ให้เกิดประสิทธิภาพ อันจะทำให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเกิดประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับของสังคมได้ เช่น พนักงานคุมประพฤติจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังด้วยความซื่อสัตย์ รายงานผลการสืบเสาะและการคุมความประพฤติตามความเป็นจริง หรือทำให้ผู้พิพากษามีความไว้วางใจและเชื่อถือข้อมูลที่ไดมารวมทั้งควรจะต้องดำเนินการสืบเสาะให้เสร็จโดยเร็ว เพื่อให้การกำหนดโทษเป็นไปด้วยความรวดเร็วด้วย เป็นต้น นอกจากนี้ ทั้งกรมคุมประพฤติและกรมราชทัณฑ์จะต้องมีการอบรมบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้เกิดผลอย่างจริงจังเพื่อให้การกำหนดโทษของศาลเกิดประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไปด้วย

2. ด้านบุคลากร

(1) ควรมีการอบรมเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลให้มีจิตสำนึกและมีทัศนคติในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้ถูกต้องสอดคล้องกับหลักวิชาการและนโยบายในทางอาญามากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการกำหนดโทษของศาล

(2) ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้พิพากษาส่วนใหญ่ยังได้รับการอบรมหรือเข้าร่วมการสัมมนาเกี่ยวกับการกำหนดโทษน้อยไป นอกจากนี้ยังมีองค์ความรู้ในด้านอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาเพียงเบื้องต้นในระดับหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น ควรมีการเพิ่มองค์ความรู้ในด้านอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาให้แก่ผู้พิพากษามากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้พิพากษาได้มีความเข้าใจถึงความสำคัญของขั้นตอนในการกำหนดโทษ อันจะเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหผู้กระทำผิดได้ดียิ่งขึ้น โดยควรจัดให้มีการอบรมหรือสัมมนาในหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ผู้พิพากษามีแนวคิดในด้านทฤษฎีการลงโทษมากขึ้น ซึ่งจะใช้เป็นกรอบแนวคิดหลักในการนำข้อเท็จจริงมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ อันจะทำให้การกำหนดโทษมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษาควรจะต้องบรรจุเรื่องการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษไว้ในหลักสูตรด้วย นอกจากนี้ยังควรจะต้องจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับแนวคิดในการกำหนดโทษให้ผู้พิพากษาได้รับทราบ ซึ่งอาจจะทำในลักษณะเป็นบทความลงในหนังสือหรือในวารสารต่างๆ เพื่อให้ผู้พิพากษาเกิดแนวคิดตามหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดโทษด้วย

3. ด้านนโยบายและการปฏิบัติงาน

(1) ควรมีการปฏิรูประบบการกำหนดโทษ โดยให้ศาลใช้ดุลพินิจในการเลือกรูปแบบหรือวิธีการลงโทษให้มีความเหมาะสมเป็นกรณีๆ ไป เช่น ใช้วิธีการฝึกแบบค่ายทหาร (boot camp) หรือการส่งไปบำบัดรักษาในสถานพยาบาลหรือศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ นอกจากนี้ศาลยังควรจะต้องใช้ดุลพินิจในการเลือกใช้ประเภทของโทษให้มีความเหมาะสมกับความผิดและตัวผู้กระทำผิดให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้กระทำผิดไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก โดยระบบการกำหนดโทษควรให้มีการพิจารณาถึงพฤติกรรม ประวัติภูมิหลังของผู้

กระทำผิดมาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพิจารณาใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้มากขึ้น นอกเหนือไปจากการพิจารณาถึงความรุนแรงแห่งคดีด้วย เนื่องจากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติภูมิหลังของผู้กระทำผิดจะทำให้ทราบว่ามีผู้กระทำความผิดได้กระทำผิดครั้งแรกหรือกระทำความผิดซ้ำ และยังทำให้ทราบสาเหตุของการกระทำความผิดรวมทั้งพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมของผู้กระทำความผิดอีกด้วย อันจะทำให้การกำหนดโทษมีความเหมาะสมกับตัวผู้กระทำผิดมากยิ่งขึ้น โดยส่งผลทำให้ผู้กระทำผิดเล็กน้อยกลับตัวเป็นคนดีได้ง่ายขึ้น และยังทำให้ผู้กระทำผิดโดยสันดานซึ่งยากต่อการแก้ไขนั้นได้รับโทษจำคุกในระยะยาว ไม่สามารถออกมาก่อความเดือดร้อนต่อสังคมได้ นอกจากนี้ประวัติภูมิหลังของผู้กระทำผิดยังมีความสำคัญต่อระบบการลดโทษในเรือนจำอีกด้วย กล่าวคือ ทำให้มีการแยกปฏิบัติระหว่างผู้กระทำผิดที่มีสันดานเป็นผู้ร้ายกับผู้กระทำผิดโดยพลั้งพลาดได้แตกต่างกันอีกด้วย

(2) ควรมีการปฏิรูประบบข้อมูลของผู้กระทำผิดใหม่ให้มีประสิทธิภาพ และนำมาใช้อย่างจริงจัง โดยให้มีข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำผิดที่สมบูรณ์ และนำมาใช้ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง มีเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งในระหว่างหน่วยงานของศาลแต่ละศาลให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้โดยตลอดเวลา อันจะทำให้กระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น นำข้อมูลไปใช้เป็นหลักฐานในการฟ้อง ขอให้เพิ่มโทษหรือให้ศาลกำหนดโทษสูงขึ้นได้ โดยการปฏิรูประบบการกำหนดโทษของไทยนั้น ควรต้องเริ่มต้นที่การปฏิรูประบบข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญอันดับแรกก่อน เนื่องจากมีผลต่อการแยกปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ร้ายออกจากผู้กระทำผิดโดยพลั้งพลาด ซึ่งเรื่องนี้เป็นปัญหาของกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยตลอดมา จึงสมควรปรับปรุงแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(3) ควรมีการปฏิรูประบบการลดโทษของเรือนจำให้สอดคล้องกับการกำหนดโทษของศาล ดังนี้ 1) สำหรับผู้กระทำผิดที่ไม่มีสันดานเป็นผู้ร้ายหรือผู้กระทำผิดครั้งแรกแต่กระทำผิดไปด้วยความรุนแรง ควรให้โอกาสในการกลับตัวโดยผ่านกระบวนการลดโทษ เช่น การพักการลงโทษ 2) ส่วนผู้กระทำผิดที่มีลักษณะมีสันดานเป็นผู้ร้าย

เช่น ผู้กระทำผิดซ้ำควรให้มีการลดโทษน้อยลง เพื่อให้ผู้กระทำผิดรับโทษตามคำพิพากษามากขึ้น แต่ยังคงจำเป็นจะต้องมีระบบการลดโทษอยู่ เพื่อจูงใจและเป็นประโยชน์ในการปกครองผู้กระทำผิดกลุ่มนี้ 3) สำหรับผู้กระทำผิดซ้ำซาก หรือกระทำผิดติดนิสัยโดยสันดาน หรือผู้ร้ายมีอาชีพ ควรได้รับการลดโทษน้อยกว่าผู้กระทำผิดในกลุ่มอื่นๆ แต่ถ้าเป็นผู้กระทำผิดที่มีสันดานร้ายและเป็นอันตรายต่อสังคมไม่ควรลดโทษให้เพื่อให้สังคมมี

ความปลอดภัย แต่ทั้งนี้จะต้องสร้างเงื่อนไขที่มีความเข้มแข็งและมั่นคงแข็งแรง โดยมีเจ้าหน้าที่เพียงพอในอัตราส่วนที่ทัดเทียมกัน มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่รัดกุมเพื่อป้องกันการหลบหนี เพราะผู้กระทำผิดเหล่านี้จะมีความกดดันเนื่องจากหมดหวังที่จะเป็นอิสระได้ออกไปสู่สังคมภายนอก ซึ่งพอสรุปแนวทางในการลดโทษของเรือนจำเป็นกรณีตัวอย่างได้ในลักษณะที่เป็นแผนภาพปรากฏตามแผนภาพที่ 11 ดังนี้

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด		ภูมิหลังของผู้กระทำผิด	
		ทำผิดครั้งแรก	ทำผิดซ้ำซาก
ความรุนแรงของ	มาก	ควรรับโทษสูง (ควรมีการลดโทษ)	ควรรับโทษสูง (ไม่ควรลดโทษ)
การกระทำผิด	น้อย	ควรรับโทษต่ำ (ไม่ใช่เรือนจำ)	ควรรับโทษสูง (ไม่ควรลดโทษ)

แผนภาพ 11 แนวทางในการลดโทษของเรือนจำ

(4) การกำหนดโทษศาล ควรจะต้องมีการสืบเสาะก่อนเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริงแห่งคดีต่างๆ เพียงพอ เช่น พฤติการณ์แห่งคดี ความเสียหายที่เกิดขึ้น การบรรเทาความเสียหาย รวมทั้งประวัติภูมิหลังหรือพฤติกรรมของผู้กระทำผิด หรือเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อม เนื่องจากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติภูมิหลังและข้อเท็จจริงแห่งคดีอื่นๆ นั้น จะได้มาในระหว่างการพิจารณาคดีหรือจากในคำฟ้องของพนักงานอัยการมีน้อยไม่เพียงพอ ซึ่งผู้พิพากษาควรคำนึงถึงว่า ข้อเท็จจริงต่างๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดโทษที่ควรจะต้องชวนชวยหามาประกอบในการพิจารณากำหนดโทษด้วยเสมอโดยจะละเอียดเสียมิได้ นอกจากนี้การสืบเสาะหาข้อเท็จจริงนั้นทั้งศาลและพนักงานคุมประพฤติควรจะต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็ว เช่น ในระหว่างการพิจารณาคดีอาจทำการสืบเสาะเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงมาก่อนจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดโทษ เพราะเมื่อคดีเสร็จการพิจารณา และศาลวินิจฉัยว่ามีความผิดแล้วสามารถนำข้อเท็จจริงที่ได้จากการสืบเสาะนั้นมาใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษได้ทันที อันจะทำให้การลงโทษมีความรวดเร็วและมีความเหมาะสมเกิดประสิทธิภาพต่อการข่มขู่ยับยั้งและป้องกัน ซึ่งเป็นไปตามหลักการของทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (law enforcement theory) ด้วย

(5) การกำหนดโทษให้เหมาะสมกับความผิดและตัวผู้กระทำผิดนั้น ตามหลักของปรัชญาอาชญาวิทยาในการลงโทษแล้วไม่ควรกำหนดโทษโดยอาศัยบัญญัติระดับอัตราโทษหรือยึดถือเป็นเครื่องมืออย่างเดียวนอกจากในยึดถือที่ใช้อยู่ในปัจจุบันจะมีแต่เพียงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์แห่งคดีเท่านั้น เช่น ความรุนแรงหรือความเสียหายที่เกิดขึ้น ลักษณะของการกระทำความผิดอาวุธที่ใช้ในการกระทำความผิด หรือทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหาย ดังนั้น ผลของการกำหนดโทษที่ได้จะมีความเหมาะสมแต่เฉพาะกับความผิดเท่านั้น ซึ่งเป็นการมองเพียงมิติเดียว ส่วนอีกมิติหนึ่งคือ ความเหมาะสมกับตัวผู้กระทำผิดนั้นไม่มีการกำหนดไว้ในยึดถือแต่อย่างใด จึงทำให้การกำหนดโทษขาดความสมบูรณ์และไม่สอดคล้องกับหลักปรัชญาอาชญาวิทยาหรือทฤษฎีการลงโทษ เพราะการกำหนดโทษให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาอาชญาวิทยาจะต้องใช้ 2 มิติมาประกอบกัน คือ ให้เหมาะสมทั้งความผิดและตัวผู้กระทำผิดด้วย

ดังนั้น บัญชีระดับอัตราโทษหรือยึดถือ ควรจะต้องมีการปรับปรุงให้มีข้อเท็จจริงทั้งพฤติการณ์แห่งคดีและประวัติภูมิหลังของผู้กระทำผิดจึงจะทำให้การกำหนดโทษมีความเหมาะสมกับความผิดและตัวผู้กระทำผิด ดังปรากฏตามแผนภาพ 12 นี้

ผู้กระทำผิดโดยประมาท		ประวัติภูมิหลังของผู้กระทำผิด (ตัวผู้กระทำผิด)		
		ครั้งแรก (มีแนวโน้มพอแก้ไขได้)	กระทำผิดซ้ำ (มีแนวโน้มแก้ไขได้ และไม่ได้)	กระทำผิดซ้ำซาก (มีแนวโน้มค่อนข้าง แก้ไขได้ยาก)
หมายถึง ผู้กระทำผิดที่กระทำโดยปราศ จากความระมัดระวัง				
ฐาน ความผิด หรือ มาตรา	ความผิด (ข้อเท็จจริงหรือ พฤติกรรมการ กระทำความผิด)	มาตรการหลัก + มาตรการเสริม (โทษ + วิธีการคุมประพฤติ)	มาตรการหลัก + มาตรการเสริม (โทษ + วิธีเพื่อความปลอดภัย)	มาตรการหลัก + มาตรการเสริม (โทษ + วิธีเพื่อความปลอดภัย)
	มาก			
	น้อย	”	”	”
มาตรา				

แผนภาพ 12 บัญชีระดับอัตราโทษ (ยี่ตอก) ที่ควรจะเป็นตามผลการวิจัยในครั้งนี้

(6) การกำหนดโทษของผู้พิพากษานั้น ผู้พิพากษาควรจะต้องให้เหตุผลในการลงโทษไว้ในคำพิพากษาดำเนิน เพื่อให้ผู้กระทำผิดและบุคคลอื่นๆ ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการลงโทษทางอาญา อันจะเป็นผลต่อการช่มชู้และยับยั้ง ซึ่งจะเป็นการป้องกันการกระทำผิดซ้ำได้ในระดับหนึ่ง โดยผู้พิพากษาควรจะต้องทำความเข้าใจหลักทฤษฎีการลงโทษให้มากขึ้น เพื่อนำมาเป็นหลักการในการอ้างเหตุผลในการลงโทษ และอธิบายไว้ในคำพิพากษาให้ชัดเจนถูกต้อง และเป็นไปด้วยความชอบธรรม สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น อันจะก่อให้เกิดความยุติธรรม และทำให้ประชาชนเคารพต่อกฎหมาย และคำตัดสินของศาลรวมทั้งยอมรับในการลงโทษมากยิ่งขึ้นด้วย

(7) ผู้พิพากษาควรเปลี่ยนบทบาท และทัศนคติในการพิจารณาพิพากษาคดีให้เหมาะสม สอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเปลี่ยนจากบทบาทในการวางตัวเฉยหรือเป็นกลาง มาเป็นบทบาทในทางช่วยร่วมนกันค้นหาความจริงให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงแห่งคดีมาในระหว่างการพิจารณาให้

เพียงพอที่จะนำมาประกอบการพิจารณาในการกำหนดโทษได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 249 ได้ให้หลักประกันความอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษาไว้อย่างชัดเจนและรัดกุมมากที่สุด ดังนั้น หากผู้พิพากษาเห็นว่าสิ่งใดที่มีความถูกต้องชอบธรรมแล้ว ก็ควรนำมาใช้ให้มากขึ้น เช่น การใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 228 หรืออาจนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 116 และมาตรา 119 ว่าด้วยการซักถามพยานมาใช้โดยอนุโลม เป็นต้น อันจะทำให้ได้ข้อเท็จจริงแห่งคดีมาในระหว่างการพิจารณาคดีมากขึ้น ซึ่งจะเป็นผลให้กระบวนการกำหนดโทษมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย

4. ด้านกฎหมาย

(1) ปัจจุบันประเทศไทยยังใช้ระบบการสอบคัดเลือกผู้พิพากษาซึ่งส่วนใหญ่จะได้แต่ผู้ที่มีความรู้ในด้านกฎหมายเพียงด้านเดียวมาเป็นผู้พิพากษา ส่วนความรู้และประสบการณ์ในด้านอื่นๆ มีน้อย จึงทำให้ผู้พิพากษาต้องมาเรียนรู้และหาประสบการณ์ในการกำหนดโทษ

ภายหลัง ซึ่งทำให้การทำหน้าที่ในการกำหนดโทษมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้ของผู้พิพากษาแต่ละคน ที่จะชวนขยายหาความรู้และนำมาใช้ในรูปแบบและลักษณะต่างๆ กันไปจึงทำให้พื้นฐานในแนวคิดของการกำหนดโทษของผู้พิพากษาไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน เนื่องจากขาดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับแนวคิดหรือหลักทฤษฎีที่จะนำมายึดเป็นพื้นฐานอันเดียวกันจึงไม่อาจนำมาใช้เป็นแนวทางให้ผู้พิพากษาใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เป็นเอกภาพไปในแนวทางเดียวกันได้ ส่งผลให้การกำหนดโทษของผู้พิพากษาในศาลเดียวกัน หรือในระหว่างผู้พิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลสูงมีความแตกต่างกันมากขึ้นทำให้คดีเกี่ยวกับประเด็นปัญหาการกำหนดโทษไม่เหมาะสมนั้นขึ้นสู่ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกาเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีแนวทางแก้ไขโดยให้มีบทบัญญัติกฎหมาย กำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปเพื่อกำหนดแนวทางให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษ โดยกำหนดแนวทางเป็นเงื่อนไขให้ศาลควรจะคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง เพื่อเป็นกรอบให้ผู้พิพากษามีหลักในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษได้อย่างเหมาะสมเป็นไปในกรอบแนวเดียวกันได้มากยิ่งขึ้น

(2) ควรปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาในส่วนของอัตราโทษบางมาตรา ให้มีความเหมาะสมกับลักษณะความผิดยิ่งขึ้น โดยควรกำหนดโทษขั้นสูงและขั้นต่ำให้มีช่วงกว้างมากขึ้น เพื่อให้ศาลใช้ดุลพินิจได้เหมาะสมกับความผิดและตัวผู้กระทำผิดเป็นรายๆ ไป เช่น ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288 บัญญัติว่า ผู้ใดฆ่าผู้อื่นต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี จะเห็นได้ว่าระหว่างโทษจำคุกตลอดชีวิตกับโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปีนั้นมีช่วงห่างกันมาก และยังมีช่วงกว้างระหว่างโทษขั้นต่ำและโทษขั้นสูงน้อยไปคือ มีเพียง 5 ปีเท่านั้น ซึ่งแคบเกินไปทำให้ศาลไม่สามารถใช้ดุลพินิจให้มีความเหมาะสมกับการกระทำผิดและตัวผู้กระทำผิดได้ นอกจากนี้ปัญหาในส่วนของอัตราโทษบางมาตรา กฎหมายยังบัญญัติโทษไว้เพียงสถานเดียว ทำให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษได้ไม่เหมาะสมกับความผิดและตัวผู้กระทำผิด เช่น ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 297 ฐานทำร้ายร่างกายให้ได้รับอันตรายสาหัส กฎหมายกำหนดระวางโทษไว้ให้จำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี โดย

ไม่ได้กำหนดให้มีโทษปรับไว้ด้วย หากศาลใช้ดุลพินิจรอการลงโทษจะทำให้ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษอย่างใดเลย (ดูคำพิพากษาฎีกาที่ 3497/2536; 10189/2539; 1641/2539; 1665/2543) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรา 295 ฐานทำร้ายร่างกาย ซึ่งเบากว่า หากศาลใช้ดุลพินิจรอการลงโทษแล้วผู้กระทำผิดยังคงต้องได้รับโทษปรับด้วย (คำพิพากษาฎีกาที่ 874/2540; 3233/2541; 2895/2543; 4679/2543) สำหรับปัญหาในกรณีนี้ ผู้วิจัยมีข้อพิจารณาว่าควรจะเป็นปัญหาในด้านการบัญญัติกฎหมายหรือจะเป็นปัญหาในด้านการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากความผิดตามมาตรา 297 นั้น เป็นผลมาจากความผิดตามมาตรา 295 ดังนั้น หากจะนำโทษปรับตามมาตรา 295 มาใช้ก็น่าจะทำได้ สำหรับตัวอย่างปัญหาอีกกรณีหนึ่งตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.2497 ได้กำหนดความผิดฐานไม่ไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกกำหนดระวางโทษไว้จำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 300 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 25 ประกอบมาตรา 44 แต่สำหรับความผิดฐานไม่ไปตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารซึ่งหนักกว่ากำหนดระวางโทษไว้จำคุกไม่เกิน 3 ปีสถานเดียว ตามมาตรา 27 ประกอบมาตรา 45 ซึ่งหากศาลใช้ดุลพินิจรอการลงโทษให้แล้วจะทำให้ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษอย่างใดเลย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับความผิดฐานที่เบากว่าแล้วผู้กระทำผิดยังได้รับโทษปรับด้วย ซึ่งกรณีตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นทำให้การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของศาลไม่อาจทำให้เกิดความเหมาะสมกับความผิดได้ อันจะทำให้ไม่เกิดผลต่อการป้องกันคือทำให้ผู้กระทำผิดและบุคคลอื่นไม่เกิดความเกรงกลัวต่อโทษ ซึ่งจะทำให้กฎหมายขาดความศักดิ์สิทธิ์ได้ นอกจากนี้บทบัญญัติของกฎหมายควรให้อำนาจศาลกำหนดโทษในลักษณะของช่วงโทษแบบไม่ตายตัวได้ เช่น การกำหนดโทษโดยกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูงไว้ เป็นต้น เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำผิดให้มีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้ตามพฤติกรรมของผู้กระทำผิดเป็นรายๆ ไป ดังนั้น จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติกฎหมายในส่วนของ การลงโทษหรืออัตราโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในบางมาตรานั้นยังไม่มีที่เหมาะสมในอันที่จะให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษได้ถูกต้อง และมีความเหมาะสมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างสมบูรณ์ จึงสมควรแก้ไข

บทบัญญัติของกฎหมายในส่วนของอัตราโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายอาญานับต่างๆ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เป็นกรณีๆ ไปด้วย

(3) ควรปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2522 มาตรา 11 ให้ศาลมีอำนาจในการสั่งสืบเสาะได้ทุกคดีด้วย

(4) กฎหมายควรกำหนดรูปแบบในการลงโทษไว้ให้มากขึ้นกว่าปัจจุบัน เพื่อรองรับให้ศาลนำมาประกอบการพิจารณาใช้ดุลพินิจเลือกรูปแบบในการกำหนดโทษให้มีความเหมาะสมกับความผิดและตัวผู้กระทำผิดได้มากยิ่งขึ้น เช่น รูปแบบในการจำคุกในวันหยุด การชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย การควบคุมตัวไว้ที่บ้าน หรือการฝึกแบบค่ายทหาร เป็นต้น

(5) หากกระบวนการกำหนดโทษมีการพัฒนาหรือมีความเป็นไปได้ตามผลการวิจัยที่ได้ในครั้งแล้ว จะทำให้การใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ปัญหาในการกำหนดโทษลดลงได้ในระดับหนึ่ง คดีที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาในการกำหนดโทษไม่เหมาะสมนั้น ควรจะขึ้นสู่ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกาน้อยลงเป็นลำดับ ดังนั้น จึงสมควรที่จะปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้มีข้อจำกัดในการอุทธรณ์ และฎีกาเกี่ยวกับปัญหาในการกำหนดโทษให้มากขึ้น เนื่องจากการกำหนดโทษของศาลชั้นต้นได้มาตรฐานเพียงพอในระดับหนึ่งแล้ว ซึ่งถ้าหากไม่แก้กฎหมายแล้วคู่ความก็ย่อมอาศัยสิทธิเป็นช่องทางในการอุทธรณ์และฎีกาต่อไป ทั้งที่เป็นกรณีที่ไม่มีความสมควรเลยแต่อย่างใด

5. ในด้านการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยเห็นว่า การวิจัยที่จะนำมาเสริมกับผลการวิจัยในครั้งนี้นั้นควรจะเป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องผู้กระทำผิดซ้ำ และซ้ำซาก ว่าควรจะมีเกณฑ์การพิจารณาอย่างไรจึงจะถือว่าเป็นผู้กระทำผิดซ้ำซากเพื่อนำมาใช้ประกอบในการกำหนดให้มีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งยังจะนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนสร้างรูปแบบเรือนจำรองรับผู้กระทำผิดได้อย่างเหมาะสม และเพียงพอกับปริมาณผู้กระทำผิด สำหรับในกรณีที่จะต้องใช้เรือนจำในการปรับปรุงแก้ไข และแยกผู้กระทำผิดออกจากสังคมด้วย

นอกจากนี้ยังนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการจำแนกผู้กระทำผิดเพื่อทำการบำบัดฟื้นฟู และปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับตัวผู้กระทำผิดเป็นรายๆ ไปอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมคุมประพฤติ, กระทรวงยุติธรรม. (2540). **คู่มือตุลาการเกี่ยวกับงานคุมประพฤติ** กรุงเทพมหานคร: ดอกเบญจ.
- กองวิชาการ, กรมคุมประพฤติ. (2544). **รายงานสถิติประจำปี 2522-2543**. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายแผนงานและประเมินผล.
- สาขาวิชานิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2540). **การบริหารงานยุติธรรม**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2542). **กฎหมายอาญา 1: ภาคบทบัญญัติทั่วไป**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2539). **อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- หยุด แสงอุทัย. (2540). **กฎหมายอาญาภาคทั่วไป**. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2540). **กฎหมายอาญาภาค 1**. (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2541). การลดอาชญากรรมโดยการออกกฎหมายกำหนดแนวทางให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษ ใน **นิติศาสตร์และการต่างประเทศ** (หน้า 1 - 29). กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- อุททิศ แสนโกศิก. (2509). หลักกฎหมายอาญา: การลงโทษ. **อัยการนิเทศ**, เล่มที่ 28, 177-211, 311-421.
- _____. (2513). วัตถุประสงค์ของการลงโทษ. **บทบัญญัติ**, เล่ม 27 ตอน 2, 271 - 299.

..... (2525). **กฎหมายอาญา ภาค 1**. กรุงเทพฯ
มหานคร: ศูนย์บริการเอกสารและวิชาการกอง
วิชาการ กรมอัยการ.
Clear, Todd R. (1994). **American Corrections**.
California: Wadsworth Publishing Company.
Fox, Vernon. (1985). **Introduction to Criminology**.
(2nd ed). New Jersey: Printice-Hall.

Reid, S.T. (1984). **Crime and Criminology**. New
York: Holt; Rinehart and Winston.
Ugnow, Steve. (1995). **Criminal Justice**. London:
Sweet and Maxwell Limited.
Waldron, Ronald. (1989). **The Criminal Justice
System**. N.Y.: Harper and Row.